

GVK 18’inci maddesinde belirtilen istisna kapsamında faaliyette bulunan serbest meslek erbabının işçi çalıştırması ve vergi boyutu

Mustafa Çolak

Vergi Danışmanı

Sirküler No: 423

Tarih: 07.10.2022

Kısa Cevap

Gelir Vergisi Kanunu’nun **18’inci maddesindeki serbest meslek kazanç istisnasından** yararlanan mükelleflerin, **94’üncü madde kapsamında tevkifat yapma yükümlülüğü yoktur** — istisna kapsamındaki kazancı 103’üncü maddedeki tarifenin dördüncü gelir diliminde yer alan tutarı aşarak istisnadan yararlanamaz hâle gelenler için de bu böyledir. Dolayısıyla bu kişiler işçi çalıştırdıklarında ücret ödemeleri üzerinden gelir vergisi kesintisi yapmaz; ancak **ücretin çalışan tarafından 95’inci madde uyarınca yıllık beyanname ile beyan edilmesi** gerekir. Kazancın dördüncü gelir dilimini aşması hâlinde ise istisnadan yararlanılamaz ve kazancın tamamı yıllık beyanname ile beyan edilir.

Kanuni Çerçeve

193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 65 ve 66’ncı maddelerinde, her türlü serbest meslek faaliyetinden doğan kazançların serbest meslek kazancı olduğu ve serbest meslek faaliyetini mutad meslek hâlinde ifa edenlerin serbest meslek erbabı oldukları belirtilmiştir.

Aynı Kanunun 18’inci maddesinde, “Müellif, mütercim, heykeltıraş, hattat, ressam, bestekâr, bilgisayar programcısı ve mucitlerin ve bunların kanuni mirasçılarının şiir, hikaye, roman, makale, bilimsel araştırma ve incelemeleri, bilgisayar yazılımı, röportaj, karikatür, fotoğraf, film, video band, radyo ve televizyon senaryo ve oyunu gibi eserlerini gazete, dergi, bilgisayar ve internet ortamı, radyo, televizyon ve videoda yayınlamak veya kitap, CD, disket, resim, heykel ve nota halindeki eserleri ile ihtira beratların satmak veya bunlar üzerindeki mevcut haklarını devir ve temlik etmek veya kiralamak suretiyle elde ettikleri hasılat Gelir Vergisinden müstesnadır.

Eserlerin neşir, temsil, icra ve teşhir gibi suretlerle değerlendirilmesi karşılığında alınan bedel ve ücretler istisnaya dahildir. Yukarıda yazılı kazançların arızî olarak elde edilmesi istisna hükmünün uygulanmasına engel teşkil etmez. Serbest meslek kazançları istisnasının, bu Kanun'un 94'üncü maddesi uyarınca tevkif suretiyle ödenecek vergiye şümulü yoktur. Bu madde kapsamındaki kazançları toplamı 103 üncü maddede yazılı tarifenin dördüncü gelir diliminde yer alan tutarı aşanlar bu istisnadan faydalanamazlar. **Bu durumda olanların, 94 üncü maddenin birinci fıkrası kapsamında tevkifat yapma yükümlülüğü yoktur.**" hükmü yer almaktadır.

311 Seri No.lu Gelir Vergisi Genel Tebliği

İstisnanın kapsamı ve istisnadan yararlanma şartları (3'üncü madde)

"(1) 193 sayılı Kanunun 18 inci maddesinde serbest meslek kazanç istisnasından yararlanan mükellefler ve istisna kapsamında olan eserler sayılmış olup, söz konusu maddede hangi hasılatın istisna kapsamında olduğu da ayrıca belirtilmiştir. Buna göre;

- a) Anılan istisnadan yararlanma hakkı; müellif, mütercim, heykeltıraş, hattat, ressam, bestekâr, bilgisayar programcısı, mucitler ve bunların kanuni mirasçılarına tanınmıştır.
- b) İstisna kapsamına; şiir, hikâye, roman, makale, bilimsel araştırma ve incelemeleri, bilgisayar yazılımı, röportaj, karikatür, fotoğraf, film, video band, radyo ve televizyon senaryo ve oyunu gibi eserler ile ihtira beratları girmektedir.
- c) İstisna uygulanacak hasılat, eserlerin; gazete, dergi, bilgisayar ve internet ortamı, radyo, televizyon ve videoda yayınlanması veya kitap, CD, disket, resim, heykel ve nota halindeki eserleri ile ihtira beratlarının satılması veya bunlar üzerindeki mevcut hakların devir ve temlik edilmesi veya kiralanması karşılığında elde edilen hasılattır. Eserlerin neşir, temsil, icra ve teşhir gibi suretlerle değerlendirilmesi karşılığında alınan bedel ve ücretler de istisna kapsamındaki hasılatı dahildir.

(2) 5/12/1951 tarihli ve 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu hükümlerine göre bazı eserlerde kayıt ve tescil zorunlu, bazı eserlerde ise ihtiyari tutulmuştur. 193 sayılı Kanunun 18 inci maddesinde yer alan serbest meslek kazanç istisnasından yararlanabilmek için maddede belirtilen eserlerden kayıt ve tescili zorunlu olanların kayıt ve tescil ettirilmesi şart olup, diğer eserlerde kayıt ve tescil şartı aranmayacaktır.

(3) Kültür ve Turizm Bakanlığınca kayıt-tescil edilen eserlerin, aynı zamanda 193 sayılı Kanunun 18 inci maddesinde sayılan eserler veya bu eserlere benzerlik gösteren eserlerden olması şart olup, 5846 sayılı Kanuna göre kayıt-tescil edilen tüm eserler istisna kapsamına girmemektedir."

Tevkifat uygulaması (5'inci madde)

“... (4) 193 sayılı Kanunun 18’inci maddesi kapsamında serbest meslek kazanç istisnasından yararlanan mükelleflerin tevkifat yapma yükümlülüğü bulunmamaktadır.

(5) 193 sayılı Kanunun 18’inci maddesinin son fıkrasına göre, madde kapsamındaki kazançları toplamı 103’üncü maddede yazılı tarifenin dördüncü gelir diliminde yer alan tutarı aşanların bu istisnadan faydalanamayacakları hükme bağlanmış ve bu durumda olanların, 94’üncü maddenin birinci fıkrası kapsamında tevkifat yapma yükümlülüğü olmadığı belirtilmiştir. Bu nedenle, 193 sayılı Kanunun 18’inci maddesi kapsamında kazanç elde eden ve aynı Kanunun 103’üncü maddesinde yazılı tarifenin dördüncü gelir diliminde yer alan tutarı aşması nedeniyle istisnadan yararlanamayacak olan mükelleflerin, Kanunun 94’üncü maddesi kapsamında ücret, kira gibi yapacağı ödemeler üzerinden tevkifat yapma yükümlülüğü bulunmamaktadır.” açıklamasına yer verilmiştir.

Sonuç

Bu hüküm ve açıklamalara göre, Gelir Vergisi Kanununun 18’inci maddesi kapsamında sayılan eser kapsamına giren çalışmalardan sağlanan kazanç münhasır olmak üzere, anılan madde kapsamında istisnadan yararlanmak mümkün bulunmaktadır. Ancak, söz konusu kazancın, bu Kanunun 103’üncü maddesinde yazılı tarifenin dördüncü gelir diliminde yer alan tutarı aşması hâlinde, söz konusu istisnadan faydalanılması mümkün bulunmayacağından kazancın tamamının yıllık gelir vergisi beyannamesi ile beyan edilmesi gerekmektedir.

Ayrıca, söz konusu kazanç dışında başkaca bir ticari veya serbest meslek kazancının bulunmaması kaydıyla, çalıştırılan işçilere yapılan ücret ödemeleri üzerinden Gelir Vergisi Kanununun 94’üncü maddesi kapsamında tevkifat yapma yükümlülüğü bulunmamaktadır. Ancak bu işçi ücretlerinin çalışanlarca Gelir Vergisi Kanununun 95’inci maddesi uyarınca yıllık gelir vergisi beyannamesiyle beyan edilmesi gerektiği tabiidir.

(Gelir İdaresi Başkanlığının 21/09/2022 tarih ve 62030549-120[18-2020/278]-1061636 sayılı Özelgesi)

Sık Sorulan Sorular

GVK 18 istisnasından yararlanan bir yazar işçi çalıştırırsa stopaj yapar mı?

Hayır. 18’inci madde kapsamında kazanç elde edenlerin 94’üncü madde kapsamında tevkifat yapma yükümlülüğü bulunmamaktadır. Başkaca ticari veya serbest meslek kazancının bulunmaması şartı aranır.

Kazanç dördüncü gelir dilimini aşarsa stopaj yükümlülüğü doğar mı?

Hayır. Kazancı 103'üncü maddedeki tarifenin dördüncü gelir dilimini aşarak istisnadan yararlanamayacak duruma gelenlerin de 94'üncü madde kapsamında tevkifat yapma yükümlülüğü bulunmamaktadır; ancak istisna uygulanamaz ve kazancın tamamı beyan edilir.

Stopaj yapılmayan ücreti işçi ne yapacak?

Ücretin, çalışan tarafından Gelir Vergisi Kanununun 95'inci maddesi uyarınca yıllık gelir vergisi beyannamesi ile beyan edilmesi gerekir.

Her eser için kayıt ve tescil şart mı?

Hayır. 5846 sayılı Kanuna göre kayıt ve tescili zorunlu olan eserlerde tescil şarttır; diğer eserlerde kayıt ve tescil şartı aranmaz.

Kültür ve Turizm Bakanlığınca tescil edilmiş her eser istisna kapsamında mıdır?

Hayır. Eserin aynı zamanda GVK 18'inci maddede sayılan eserlerden veya bunlara benzerlik gösteren eserlerden olması gerekir.

Resmî Kaynaklar

- 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu (18'inci madde — serbest meslek kazançlarında istisna; 65 ve 66'ncı maddeler — serbest meslek kazancı ve erbabı; 94'üncü madde — vergi tevkifatı; 95'inci madde — vergilendirmede kesinti dışı hâller; 103'üncü madde — tarife)
- 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu
- 311 Seri No.lu Gelir Vergisi Genel Tebliği (3'üncü madde — istisnanın kapsamı ve şartları; 5'inci madde — tevkifat uygulaması)
- Gelir İdaresi Başkanlığı Özelgesi, 21/09/2022, Sayı: 62030549-120[18-2020/278]-1061636

Bu sirküler genel bilgilendirme amacıyla hazırlanmıştır. Somut uygulama öncesinde ilgili resmî kaynakların güncel hâli ve şirketin özel koşulları ayrıca değerlendirilmelidir.

Yazılım, danışmanlık ve ücretsiz araçlar

YAZILIM VE HİZMET

Bordro ve Özlük Yazılımı

Karmaşık bordroyu tek motorda çalıştırın.

prozon.net/bordro-ve-ozluk-yazilimi/

Bordro Outsource

Operasyon bizde, ekran ve veri sizde.

prozon.net/insan-kaynaklari/bordro-outsource/

Ar-Ge, Teknopark, TEKMER

Kurgu, başvuru ve muafiyet süreçleri.

prozon.net/yatirimlar-ve-ar-ge/

ÜCRETSİZ ARAÇLAR

Hesap Makineleri

Bordro ve tazminat hesapları; üyelik gerekmez.

prozon.net/hesap-makineleri/

Analiz Merkezi

Teknopark ve teşvik analizleri.

analiz.prozon.net

Yıllık Parametreler

SGK ve vergi parametreleri, yıl yıl.

prozon.net/yillik-parametreler/

GÜNCEL KALIN

Mevzuat Takvimi

Beyan ve ödeme günleri tek takvimde.

prozon.net/mevzuat-takvimi/

Mevzuat Sirküleri

Haftada üç gün, ücretsiz e-posta bülteni.

prozon.net/sirkuler/#bulten

Bu belge <https://prozon.net/sirkuler/gvk-18inci-maddesinde-belirtilen-istisna-kapsaminda-faaliyette-bulunan-serbest-meslek-erbabinin-isci-calistirmasi-ve-vergi-boyutu/> adresindeki sirkülerden 21.09.2026 05:17 tarihinde üretilmiştir.

Mevzuat değişebilir; güncel metin için siteyi ziyaret edin. Sirküler, bilgilendirme amaçlıdır; somut olaylar için danışmanlarımızla görüşün.

Prozon Kurumsal Teknoloji Çözümleri A.Ş. · Artan Plaza, Bağlarbaşı, Feyzullah Cd. No:140 Kat:5, 34844 Maltepe / İstanbul · +90 216 808 02 39 · bilgi@prozon.net